

چکیده

عنوان: بررسی نقش شبکه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی دانشجویان و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران

مقدمه: شبکه‌های اجتماعی علمی امکان دستیابی به اطلاعات و انجام مبادلات علمی با سایر پژوهشگران را به منظور پیشبرد اهداف علمی فراهم می‌کنند. از کاربران اصلی این شبکه‌ها دانشجویان تحصیلات تکمیلی و اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها هستند. بر این اساس بررسی نقش شبکه‌های اجتماعی علمی در ارتباطات علمی دانشجویان و اعضای هیات علمی و چالش‌های پیش‌رو آنها در استفاده از شبکه‌ها می‌تواند موجب بهبود استفاده از شبکه‌ها در ارتباطات علمی گردد.

روش: این پژوهش توصیفی با روش پیمایشی صورت گرفت. جامعه پژوهش ۳۱۷۰ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران بودند. روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بود و با استفاده از فرمول کوکران، نمونه پژوهش ۳۲۶ نفر دانشجوی تحصیلات تکمیلی و ۱۲۳ نفر اعضای هیات علمی محاسبه شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه خود اظهاری بود که براساس بررسی متون طراحی شد. روایی پرسشنامه توسط شش نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، بوشهر و اصفهان گزارش شد و آلفای کرونباخ محاسبه شده برای پایایی پرسشنامه برابر ۰/۹۶ بود. پس از جمع‌آوری داده‌ها، اطلاعات به وسیله نرم افزار Spss نسخه ۱۹ و با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های ناپارامتریک من ویتنی، آنالیز واریانس و همبستگی اسپیرمن تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد ابعاد جستجوی اطلاعات با میانگین ۳/۵۹، انتشار و اشتراک اطلاعات با میانگین ۳/۳۸، روزآمدی و ارتقا دانش با میانگین ۳/۳۴ از مهم‌ترین مزایای استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی در ارتباطات علمی دانشجویان و اعضای هیات علمی بود. همچنین عدم برگزاری کارگاه‌های آموزشی توسط دانشگاه برای استفاده کارآمدتر از شبکه‌های اجتماعی با میانگین ۳/۵۳، عدم تشویق دانشگاه در استفاده از شبکه‌های اجتماعی با اهداف علمی با میانگین ۳/۲۹ و عدم آشنایی با شبکه‌های اجتماعی و قابلیت‌های آنها با میانگین ۲/۹۶ در میان عوامل بازدارنده در استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی در رتبه‌های اول تا سوم قرار داشتند. آزمون فرضیات پژوهش نیز نشان داد بین ابعاد ارتباطات علمی و میزان استفاده دانشجویان و اعضای هیات علمی از شبکه‌های اجتماعی علمی رابطه معنادار وجود دارد ($p\text{-value} < 0/001$). همچنین بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی در ارتباطات علمی بین دو گروه دانشجویان و اعضای هیات علمی تفاوت معنادار وجود دارد. بطوریکه ابعاد همکاری‌های پژوهشی، ایده‌یابی پژوهشی و جستجوی اطلاعات در بین دانشجویان بیشتر از اعضای هیات علمی بود ($p\text{-value} < 0/05$). بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی با مدرک تحصیلی و سن پاسخگویان ارتباط آماری معنی‌داری وجود ندارد ($p\text{-value} > 0/05$).